

fit adhiberi, allegans nempe, pueram istam fere
in ultimis positam, non potuisse in proferendis suis
tribus votis, clara ac distincta voce uti. Positum
namque verum esse, quod supponere amat; satis
est, quod externi aliquibus signis, Clara indica-
set se integrum omnino mente, ac libertate, quam
contrahebatur, obligationi confiterire. Quod facile
probare licet ex Decretali quadam Clementis III.
(a) in qua legitur, a Canonico quadam egeran-
te, ac pene animata agente, professione ex profel-
lo emissa, abique eo, quod habuit Religioso ful-
set indurus, sed tantummodo *juridis* manibus (in
quit) tibi se redditum in Monachum & in fratrem,
laudatum Pontificem, ea de re ab Abate conful-
tione utrum nempe profecto ejusmodi rati fore, aut
nulla: respondit illis verbis: Inquisitione tua
respondemus, quod cum Monachum non faciat
habitus, sed professio regularis; ex quo, a conver-
tendo votum emititur & recipitur ab Abate ta-
lis, ut huius Monachus, ut reddat Domino, que
compellunt, erit utique compellendus.

qui violentas manus in Novitium injicunt (e):
Quamvis autem, inquit, is, qui Religionem in-
greditur, Religiosum cum effectu conferri non possit,
donec facat, vel expresse Professus: si quis ta-
men violentias manus in eum injicit, excommuni-
cationis latea a Canone sancitum non eradicari

ea autem potissimum ratione, in eam intentiantur adducuntur: quod tum tacitus **Canon**, tum allegata Bonifacii VIII. Confitiunt non tantum debent intelligi de iis, qui percipiunt Religiosam aliquam personam; sed etiam de iis, qui vim in eam adhibent, eam qualibet ratione indigne accipiunt, & ei notabiliter injuria interunt: quod quidem in specie proposito, factum est a nova Praeposita, & septem aut octo Monialibus. & ea duobus externis Domesficiis, qui mandatum ipsius Praeposita, per vim executi fuerunt, qua ratione superius annuntiata est: **Quia fit injuria persona, etiam median- tibus robis adberentibus persona, inquit Eridutus quidam de Ordine S. Benedicti in Anglia (d) non enim refert, ait S. Bernardinus (e) non auctoritate.**

probare uicit ex Decretali quadam Clementis III.
(a) in qua legitur, a Canonico quadam aegrotantem,
cap. te, ac pene animam agente, professione ex professio-
m. 13. ne emissa, absque eo, quod habitu Religioso fui-
let induitus, sed tantummodo iungendis manibus (in-
quit) sibi se redditum in Monachorum de in favore

Jam vero, quæ a Clara facta sunt, multo ma-
jora esse convincuntur, quam quæ a memorato Ca-
nonico. Fert namque postea in antecessum quæstio,
post expletum probationis annum integrum , eam
omnibus precibus contendit, sibi gratiam emitten-
da professionis indulget: ab eademque sic emisian-
fuisse, ut quæ ibidem praefentes aderant, cum ip-
sa Preposita, tum ceteræ Moniales omnes nihil in
ea reprehendere deinde, aut culpare jure potuerint;
quippe inter eas conversata sit, & per integrum fe-
re annum fuerit, tamquam professa, ab iudice ex-
cepta. Quam ergo propter prædictæ causa fictitia est, & vio-
lentia Preposita præterdit, cuius fictitia est, at-
que ejusmodi , cui confutandæ non diutius deceat
immorari. Aliquoquin concordemus estet, nec aliqui
muto locum dari posse , Religiosis profidentæ,
quos nimur non valerer ore, verbisque distinctis
& expressis vota sua pronunciari: quod nemo ju-
re contendat, siquidem extra omnem controversiam
ponatur, ab isto legitimo etiam posse professionem
emitti , modo evidenter constititerit, sive quibusdam
signis & nutritis, sive quavis alia ratione, fieri ab
eodem ejusmodi professionem , cum integra eorum
omnium notitia , ad quæ se fobligat . En, quæ
de tribus quæficiis prioribus, tractanda habemus.

4. Quod attinet , quam verbo pronunciativ nobis
Præposita editionem : respondemus , ab ea non
potuisse ferri , nec iuberi eandem executioni de-
mandari , ab quibusc manifesta cujuscumque sequitur
infractione , ut jam monuimus ; verum in agendo
cum ista Præposita , & Communitate ipsius , no-
mine injurie illata , non expedire , viam iniuri pro-
vocationis ex abuso , quamquam ei locus plurimum
detur , quo jus tribui obtineatur ; at vero magis
contentaneum esse , ipsiusque Ecclesiæ menti , ratio-
ne potiori congrue in eiusmodi materia , quæ circa
votorum , professionisque Religiose validatem
veriarunt , ut ad Episcopum recurruant , cuius juris-
dictioni Monasterium subjicitur , ab eo obtinendi
causa . Claram in dictum Monasterium refutavi
atque fui quibuscumque juribus ac prærogativis de
integro ibidem donari : simul etiam quacunque
personas , quæ adhibendam in eam vim con-
spiraverint , quia ratione vistum ei fuerit puniri .

C A S U S X V

FAUSTINUS emissa, in Monasterio S. Eligii, solemnis professione, quæ nulla erat, quamvis post elapsum unum annum ratam epi se fecit: de Curia Romana rescriptum sibi dari obtinuit, quo votis suis solvereatur. Numquid intemerata conscientia ipsi licitum est, ejusmodi rescriptum approbari curare, idemque executioni demandare?

R E S P O

Constat omnino non posse rescriptum , de quo quicquid est , in enunciata specie , a Faustino ullatenus adhiberi . Ratio est , quod in ejusmodi rescriptis ista clausula semper exprimit reperit : *Dummodo Professionem hujusmodi racio vel expresso non varificaverit ; ex quibus patet id potissimum a Summo Pontifice intendi , ut reteripsum nihil profit , nulliusque usus esse possit Imperantri , si suam ipse professionem ratam habuerit . Ergo cum Faustinus suam ipmetem professionem , ratam atque acceptam habuerit ; iam ei nullus locus relinquitur adhibendi rescripti , quod obtinuit , si quo tempore , eandem approbatum nullam eam fuisse , reciverit . Si vero eum lateret ejusdem vitium , quando eam ratam fecit : atque cum primum agnoverit , statim eidem fuerit refragatus ; videtur posse aferri , ex subsecuta hujusmodi comprobatione , eum jure reclamandi non excidisse : quidquid Fagnanus in oppositum sentiat (g) : tributus de causis , ab ipsius opinione abstineamus .*

Prima quidem est, quod conjici plurimum detur eum qui professioni suæ reclamavit, statim atque ad ejus notitiam, eam nullam fuisse pervenit, ac reclamandi locus factus est, certissime citius eidem

repugnavisse, nedium eam ratam habuerit, si certior tactus fuisset, eam non valere, & sibi fieri copiam reclamandi.

Secunda est, quia quod nullum est, comprobatur non potest, nisi nullum esse agnoscatur, ut docet Author Glossa (*a*), juxta sequens juris effigie (*b*): *Errant nullum ex consensu*. Atqui supponitur ipsa Faustini professio nulla profutus existit; Ergo quandiu ipsius vitii remaneret inscius, fieri non potest camdem, ex qualcumque compunctione, ratam evadere, ac legitimam.

Tertia, quæ præcedenti accedit, in lege continetur istis verbis (c.) : *Quid enim tam contrarium est confessus, quam error. Ergo quādū perlevarat in errore, omnimode liber esse nequit ipsius consensu ea ratione, quæ requiritur, ut compatriatus valeat.*

Ita censem Navarrus (*d*), Cajetanus, Sylvester, ceterorumque nubes ingens tam Theologorum, quam Canonistarum.

Observandum est, in varias opinionum partes au-

thores distracti circa modum, quo posuit tacta fieri
comprobatio. Quidam in Navarrus, & Barbola,
auia, & Religiose sacre Ordines in Religionis fa-
tu perseverans, sub titulo pauperis, sucepit;
ab eodem censeri, ipsius profissionem fuisse tacit-
comprobata. Alii vero, quemadmodum Emmanuel
Rodriguez (ali), & Aloysius Riccius senten-
tiam oppositam tuerunt: quoniam, inquit, quid
omino separatum arque disjunctum constituant cum
Professio Religionis, tum facta Ordinatio: indeque
fieri, ut non valeat consecratio, a facrorum Ordini-
nam inaugurations, ad comprobacionem & validi-
tatem Religionis Professionis: juxta istam regulam,
cum Gloria statut, & plurimis legibus confirmata.
(s): Ex separatis non fit bona illatio, de uno ad
alium: neque quad positionem, neque quad re-
motionem.

Quidquid sit iis, quæ modo diximus, semper intendendum est: ex quacumque nimirum comprobacione subfrequent, non posse, quæ nulla erat, professionem ratam fieri, cum comprobatio tunc accedit, quando professionem non valere ignoratur. Quam sententiam tenet quidam Auctor ejusmodi rerum intelligentissimus (g).

C A S U S V X

A B I O L A, a proprio suo Patre, modis profus
ign multoties accepta, quam Religione in-
velebat; ut alteri, que ipius erat filia uni-
eius hereditas obveniret, & ea ratione, pos-
sum Ferdinandu, viro nobili, matrimonium
attue: atque ab eo dictis minibus laciteta futu-
ra, ut ipsa pro derelicta ab eodem habereatur,
in Monasterio aliquod se ipsam recuperet,
gionem tandem reluctant plurimum animo,
ut ab injuris, quas ei dictus Pater minitatas
at, se potissimum subducet, ingressa est.
emissa illius professione, quinquevnam iam
menibus sex abiit. Confudit. 1. Urrum ista
mo, quae co anima emisit, rata ac valida el-
metat. 2. Posito, quod irrita sit, an jus sibi non
votis suis etiamnum reclamandi, suo Patre
adsto. 3. Num sibi interea incunbat, quandiu
monasterio remanentia est, quemcumque a ceteris
alibus extrinsecus perseruant adimplere?

A S U S XVI.

LEVIVS, ut voluntati sui Patris obsecundaret, Religionem ingressus, ibidem probationis tempus servatus: cui postmodum Patri suo renunciante se se nullatenus adducere posse animum ad professio- nem emittebant, illud responsum ab eo soluamento datum est: nisi prosteretur, ipsius a paterna domo oportere jam omnino esse exulsem; neque futurum dumtaxat, ut exahes ab eo scriberetur, sed decurrente tota sua etate, animo profus infusso le se ab eo vexari etiam experiret. Lævius illo minaci responso plurimum perterritus, aliunde vero incurvit, quo le se ferret, simulante ac ostentando sua vota pronunciativit; ipsi data fibi copia contefandis ulis, ac conficiendis simili & subscrivendi, adversus suam professionem, quam invitus emittebat, scriptis reclamacionis instrumentum. Atque sic in eo statu remansit per quatuor annos, votis suis nunquam renovatis, nec postmodum ullatenus comprobatis. Sed tandem, cum periceret, jamjam abire quinqueannum, aperte reclamavit dicta sua Professione: & Episcopum Dicecelanum, cuius Jurisdictioni Monasterium subficiebatur, ea de re imploravit. Quæsivit autem utrum, ex ordinaria, qua gaudet Episcopus Jurisdictionis potestate, relinquentiae Superiori Regulare, post Leviuum de Monasterio dimittere, atque eidem facultatem facere, cum habitus Religiosos exaudiendi, tum veltes facultates induendi de integro?

RESPONSES.

Si Diocesano Episcopo, cuius iurisdictione iubet
Monasterium, in quo Lævius suam Professionem
emisit, certissimis indicis de veritate illius, quod e-
nunciatur, confiterit: ipse proprio fuit autoritate
Superiore Regulari tamen praesente, aut debita ra-
tione invitato, potest declarare Lævium non Pro-

que norunt, invito, reluctantique animo, ab ea usque emissam. 2. Propterea quod & fuerit, & etiamnum sit, commodorum, praerogativarum, privilegiorum, immunitatumque omnium Religiosis confos, atque particeps.

Diximus: Quoniam vero professio sua non refugata est per quinquennium, &c. Propterea quod si votis suis reclamaverit, per illud temporis spatium quod definitur a Concilio, longe profus abesse a culpa offensionis, que apud ceteras Moniales immergit ad fine causa haberetur. At vero, cum iisdem nulla ratione fuerit refragata, ei jam reclamando locus nullus darur. Siquidem ut ante monimus, post elapsum quinquennium a die Professionis omnis reclamatio via profusa claudatur; quantumcumque legitimæ iustitiaque essent causæ, quæ essent preferendæ; juxta ista laudata Concilii verba (a): Non audiat nisi intra quinquennium tantum, a die Professionis. Adeo ut etiam scriptum concedi sibi obtineret, quo ei nequicquam obstante lapsu temporis, etiamnum reclamandi facultas fieret, idem declaratur irritum ac inordinatum in quibuscumque Jurisdictionum Tribunibus, in quibus decretum Concilii ad strictos verborum apices observatur. Atque illud est, quod docet Ferret (b), qui ait: Aliquando, qui imperant ejusmodi Recripta, prævidentes ex lapso quinquennio, definiti a Concilio, exceptione locum afferriri, clausulam attinentem ius quinquennium, apponi Recriptis, diligenter carent. Sed clausula nulla habetur, & tanquam inordinatum profus repudiatur: quippe que Concilio, ac civili Discipline, que in universo Regno passim frequentant, vota penitus adseritur. Quam quidem civilem Disciplinam, ratam atque acceptam habuere, quoque celebrare sunt Synodi Provinciales, & nominatio, que in Civitate Aquensis fuit anno 1585, congregata (c), item & quocumque præjudicia supremarum Curiarum, que referuntur a Juliano Brodatu. l. c. n. 8. laudatus Author (d), plurima ejusmodi præjudicia citat, memorata. Civili Discipline omnino contentanea, atque inter alia, unum quoddam e Supremo Parisiensi Senatu emanatum 24. Iunii 1624, in causa fratris Francisci Bouvot, Religijs Professi ab Abbatisa S. Victoris prope Parisiis, qui post annos octo, a die sua Professionis votis suis reclamaret, & obtinebat a Curia Romana, sibi impetrari recriptum, quo iisdem solvaberat. Quod quidem recriptum eo Arreto declaratum est nullum, arque perversum, postulavit D. Servin in suprema Curia Catholico Advocato, & dictus Bouvot condemnatus est, ad remanendum in loco sue Professionis. Quod iure omnino iniurie videtur, quo nullus datur, propriam culpm prodesse, quando eo tempore, quo ei licuit, non proclamavit. Namque ut tert Decretalis quadam in alia materia (e): Si proclamare voluit: cur tamdiu tacuit?

Est ramus in ea re, aliquid exceptionis admittendum. Si enim, qui reclamare voluit intra quinquennium, vi in le habita, quoniam reclamaret fuisse impeditus; posset recipi ad querimoniam instituendam metu cessans; quemadmodum probatur a praefato Jurisconsulto, ex plurimi Arcis Supremi Tololani Senatus, que refert Du Mesnil (f). Sed eum casum non attingit species proposita.

C A S U S X V I I I .

JACOBUS & MARCELLINA, liberi Christophori, cum vi exhibita, invito fuisse impulsu ad ingrediendam Religionem, camque solemniter profundam; Jacobus nempe in Monasterio S. Fourfii, & Marcellina in quodam Carmelitarum Cenobio; post biennium mortuo suo Patre, qui eis eam vim intulerat, votis suis reclamaverunt libello supplice, ea de re oblatu Diocesano Officiali, qui adhibitis formulis iure servandis, eorum vota nulla esse declaravit, & eos in priorem statum restituit. Namque ea ratione votis suis legitime absolvuntur; licet a Curia Romana rescriptum nullum impetrari sibi obtinuerint.

Ex quibus instare nobis licet, si quidem supremæ

Curiae,

R E S P O N S .

Inauditum olim fuit, quod Romanum recurreretur, cum solemni professioni reclamandum erat: atque ipsius iste invalescet, ut res ad Episcopum & ipsius officiale, tamquam ad legitimos iudices deferretur, quo cam aut ratam, aut nullam esse pronunciantur.

Prima ratio, que in patrocinium istius usus antiqui potest plurimum commendari, est, quod, ubi quis votis propriis reclamat, nulla in isto casu dispensatione opus est; siquidem nihil aliud intendatur ab eo, qui reclamat, quam quæ emisit vota, & quam edidit Professionem, vera legitimæ non esse, declarari: adeoque nec inde ipsi, erga Religionem, quidquam obligationis induci: siquidem omnia fuerint; præter rectum ordinem, & normam S. Canonibus constituta peracta. Res igitur veratur circa simplex factum, quo cognoscendo & judicando, non videtur posse Ordinarius partum, aut ipsius Officialis, interdicere.

Secunda Ratio est, quia iuxta Pragmaticam Constitutionem & famulos Pauperum (g), est in Gallia in more positum, ut atquecumque causerum species primum deferantur ad Judicium naturalem & ordinarium partum; exceptis tancummodis, que dicuntur Majores, & enunciatur in iure. Unde sequitur, non posse cum fundamento interdicere Officiali, qui eorum omnium, qui jurisdictioni sui Episcopi subunt, naturalis & Ordinarius iudex constitutus, potest esse causa cognoscenda; quippe constet, in numero clavarum, que appellantur Majores, eam non recenseri.

Tertia ratio deducitur e Concilio Tridentino (h) cuius decretum superius lundatum est, quod quidem sermonem faciens de Religioso votis suis reclamante, ac prætendente, suam professionem esse nullam, fave quod invitum, fave quod ante præscriptam statem eam emiserit: precipi tantum, intra quinquennium ab ipsius professionis die, ei incumbere, ut cauñas quas prætenderit, deducat coram Superiori seu Ordinario.

Recens quidam Author (i) quamplurima congregari istius jurisprudentia exempla, quorū quidam pronunciatis Arreli, a supremo Parisiensi Senatu confirmata sunt. Primum est Anna de Mandouli, que nullo sibi facto a Curia Romana Recripto, cum cauſam primum egisset apud Officiale Carnotensem, & deinde instituta appellatione apud Officiale Senonensem: iudicium pronunciari impetravit, quo cum ipsius vota, tum eius professione nulla esse declarata fuit 23. Junii 1574. Secundum est Magdalena Riviere, & Antonie des Chateaux, pro quibus ejusmodi iudicia, ab ipsa prima actione, late fuit ab eodem Officiali, nullo præcedente rescripto. Tertium est Pauli Gibeux Capucini, cuius Professione irrita declarata est ab officiali Bituricensi 22. Januarii 1653, quod deinde confirmatum est Arrelio a supremo Parisiensi Senatu late, interjecta tanquam ex abuso appellatione. Quartum exemplum est Francisci Guiner de Ordine Premonstratenſi, qui remissus est a Parisiensi Parlamento, ad Officiale Carnotensem, a quo ipsius Professione nulla declarata est: quanquam prætentus illi Religiosus nullum a Summo Pontifice Recriptum obtinuerit, ut votis suis absolvetur. Quæ memorata exempla omnia refert Du Caste, in sua praxi, de jurisdictione Ecclesiastica Contentio (k), qui addit eum tamen in Gallia oblinere usum, ut nullus, nisi sibi primum concessio a Summo Pontifice Recripto, ad reclamandum, solemnem suis votis admittatur: testaturque Pyrrhus Corradus (l), lacram Concilii Congregationem, indicis severis omnino paenit, interdixisse anno 1636, omnibus Praelatis & Iudicibus Ecclesiasticis, ne ea in re, quidquam judicare sibi alitterent, abique speciali mandato Summi Pontificis: cui prohibitor. Edicto non legitur, nec Episcopos Gallicanos, nec eorum Officiales ullatus restituisse, levato sibi, ut eis iure concedebatur, ut, quo fuerant ab antiquis temporibus gavis.

Ex quibus instare nobis licet, si quidem supremæ

Curiae,

PROFESSIO RELIGIOSA.

Curia, hodiernis iam diebus, nec tuncantur nec vindicantur Officiales, qui ejusmodi sententiam, privata tua autoritate, nec prævio e Roma Pontificali Recripto, ferent; non esse unde Jacobus & Marcellina, de quibus agitur in ipso propofita, libe videantur votis suis solidi omnino ac certissime solvi.

Ceterum unum est, quod obserbare placitum reser, numerum recipit illud, de quo quæstio est, debet ab ipsius autoritate summi Pontificis emanare, n.c latet est, si obtineatur ab illa Congregatione, quæ Romæ invenitur, ad cognoscendas res, quæ sunt Regularium. Ratio est, quod non alia autoritas in Gallia agnoscitur, nisi quæ Papa, & ab Ordinariis immediate derivatur, & ranquam inordinata habentur rescripta, quæ a dicta Congregatione deducunt originem, quem admodum pronuntiantur el. 3. Julii 1642. Arrelo, a supremo Parisiensi Senatu late in causa provocatio, tanquam ex abuso cuiusdam Carmelitæ diffracte, qui votis suis foliis fuerat ab Episcopo Piatavensi, virtute Recripti, quod a prestatâ Congregatione iudicatum erat, in quo quidem Arrelo Curia declaravit, omnino pervertit esse quidquam inquisitionem ceterarumque iuris formularum, ea de re, ab isto Prelato fuerat institutum; ac justis futurum, ut dictus Carmelita, intra sex menses, apud Coram ageret, ab eo, quæ pars iuri, obtinuerat (m).

C A S U S X I X .

PAULA, annos decim & septem nata, cum vi, modicæ indigni adducta fuit a suo Patrio, viro ingenuo in iam præcipi & animo que omnino importanter, ad profundam Religionem, quippe ei vix continetiam denunciarat, nisi tali vix Monachica totam addiceret, cuicunque retrivisit latente iam & proponendum exponente quanto a die iure protectionis anni, nisi etiam locum dari votis suis reclamandi, cum ipsi, per tempus non licetabat, a Curia Romana, ante lapsum illum annum quintum, Recriptum acceriri, sed tantummodo in iusto incunente anno; eam tamen adhuc diligenter, ante quinquennum exploratum, reclamacionis, aduersus iam prædictum, coram duobus Notariis, aut prætentibus cum Ordinario, tum sua Præposita, confidit. Numquid potest jus ei fit, utendi dicto Recripto?

R E S P O N S .

Si de diffensa professione Amelie, iusta nulla causa Abbatia sublit, peccat, quoniam ei injuriam facit, & in proclamando dirige adulterius Decretum Concilii Tridentini, quod illis verbis exprimitur (n): Finito tempore Novitatus, Superiores, Novitos, quo badiis invenerint, ad profundum admittant, aut e Monasterio eis ciciant. At vero ab omni culpa præcuso avell præfata Abbatia, si sic se rendi causam aliquam pra se tuleric, verbi gratia: si Amelia tenetur aliqua infirmitate, (o) Concil. Tr. feb. 25. de Regulatis, aut quidlibet aliud simile malum. Si nondum, quam promulgent aut ipsa, aut ipsi Parentes, dos fuisse solita, nec pra facultatum angustia, abique ejusmodi solutione, posset Monasterium eam ad professionem recipere. Si nondum statum attingit, quæ a Sancis Canonibus requiratur. Si nondum aprime calleret Constitutiones Statuta, ceteraque Ordines præxes, in prefatis capibus, & in aliis similibus, nichil culpi præfus admitteretur ab Abbatisa, in prologanda Novitatus ipsius solemni professione. Ita confit Navarus (p), qui ait, iuxta iuris antiqui dispositionem, ejusmodi moram licere interponi, neque concilium Tridentinum solummodo, sed quidem Concilium Novitatus, nequicquam vero, Statim finito tempore, & prudentie Superioris, conuenire iudicio permittat, quod fieri me de Regulatis. (q) Navar. Conf. 30. 1. 10.

Ratio est, quia Concilium non excludit personam Religiosam, a iure reclamandi post clausum quinquennium, nisi propterea quod præsumat, siquidem illud, omne tempus prætermisserit ab uno Notario, adhuc eum eo prætentibus duobus testibus, quod deinde fuerit & Præposita Monasterii simili, & Episcopo denunciatum.

Ex parte, quia nova fuisse abrogatum,

fuerat: Finito tempore Novitatus, nequicquam vero, Statim finito tempore, & prudentie Superioris, conuenire iudicio permittat, quod fieri me de Regulatis.

PROFESSIONE RELIGIOSA.

(a) L. Piz. zotum expreſſe receditur (a), & ante prefatum concilium Tridentinum hoc licet, & erat in ſuſu, & conueniente. Ergo & nunc licet: quia per illud non videtur flatum contrarium: tam quia illud caput non diſponit, quod Superioris, flatim fuit anno Novitatus, cogant Novitos pro idoneis ad profectum; ſed ſolum quod admittant eos, aut reficiant: & cogere ad profectum eſt aliud, quam admittere ad profectum, vel reji-
cere, & a diversis non fit illatio (b): Quibus etiam addi potest quemadmodum annotat Barbola, & cum eo tres quartor Anchores, quos appellat Sylvius (c) ibidem Concilium non agere ex profecto, niſi de foliis Religioſa Novitis, nec de puellis quationem inſtituere, quas certime defignare non omiſſiles, ſi de iis, quantum ad ſubiectum caſum intelligi ſuum Decretum, animo habuiles, quemadmodum eas alibi, cum alia materia re-ſte offert, diſtingue exprimi praecavet (d).

(ABBATISSA, Casus 1. & 9.)
(DISPENSATIO DE VOTO.)
Vide
(RELIGIOSUS.)
(MONIALIS.)
(VOTUM.)

(e) Piz. 1. 1. 490.
Parte 1. 1. 490.

Promissio, in eo ſenu intellexa, quem hic loci innuimus, eſt delibera & spontanea fidei obligatio, de re poſſibili, grataque Promifario (e). Quia nempe fidei obligazione, quiſ ſele alſringit, ad aliiquid alicui concedendum, peragendum aut prætermittendum, quod facere p̄nes eſt ad eum, qui promittit.

Dicitur: Delibera & spontanea; ut excludatur quæcumque fidei obligatio, quam quis contraheret, aut vi in ipsum adhibita, aut ex errore, dolo, & metu, & indicitur, ejusmodi promissionem debere intervenire cum integra co-rum omnium noritia, qua naturam atque ſubtantiam attinent obligationis.

Subjicitur: De re poſſibili; hoc eſt, qua natura ſua non tantum, sed ſchelio quoquaque etiam peccandi periculo fieri poſlit.

Tandem additur: Grataque Promifario, ne promiſſio, promiſſa, & indiſcriminatione habeatur, cum Minacis, quibus aliqui quiſ malum quoddam denuntiaret.

Poteſt Deo perinde ac Hominiſbus de re aliqua fides dari. Quæ Deodatur, Latino idiomate dicitur vobis aut ſponſo voti, & diſſert a fide, que datur Hominiſbus, & ſortiſt nomen appellationis, promiſſum, promiſſo, & polliſcato.

Promiſſio poſteſt eſſe pura & ſimplex, vel conditionalis vel jure jurando conſirmata.

Incumbit ex debito tuu conſientia, tuu vel etiam honoris, ut promiſſio cuiusque verbiſ etiam ſimplicibus dato, fides exhibetur, niſi foret contigerit resuſſile notabilitate immutata. Enimvero ſi exempli cauſa, cui promiſſiſem fururum ut ex mera benignitate largiter centum nummos, is poſtmodum indiceret inimicitas, atque in me ſeſe infeſtissimum intenderet oppugnatorum; nihil mihi proſuſa incumberet obligationis adimplendi promiſſi. Ita etiam, ſi poſt promiſſos centum nummos, ſic mihi res familiaris dilaberetur, ut nonniſi notabili aliquo danno mihi emergete, proprii poſſem itare promiſſi: profecto obligatione mea in integrum ſolveretur. Quibus ſeſuſis cauſis, he conſtat de obligatione exſolvende fidei, ut de ea etiam apud Paganos conveniat. Quod affi-rias, inquit Cicero (f), queſti Deo ipſe promiſeris, id tenendum eſt. Indeque eſt, quod in virum propriae famæ, vel tantillum parentem, probrum gravius ac mordacius inſici nequeat, quam ſi fidem datum f. ſellisse incuſetur: plurimos tamen alios caſus particulares reperiſt, nec quandoque debet exſolvi, ut jamjam monui-μuſ, & in Decisionibus, quaſe ſequuntur, evincemus.

C A S U S P R I M U S.

C YRIIUS etatem adhuc pupillarem agens, fidei dedit Endoxa, matrimonium cum ea contrahendi: ipſiſe ex altera parte, Endoxa fidei eamdem adſtrinxit. Cyriſlus licentem agenti rationem, in eam poſtmodum adhibuit, non tamen perfractis perfonis iphiſi, atque honeſtatis habitus extremitat. Ut nouit, qua parte fidei fa-ſi-lem, ipſa, fidei exhibet, aliunde vero ratus,

quam ſibi propitiā ſubdorans fuerat, futu-rum, ut ali ſibi fortata experientur: ab eadem matrimonio ſibi conjungleanda, animum lenti-um immutatum ac penitus alienatum. Numquid ideo, recta conſientia, poſteſt, quam ei fidem obligaverat, fluxam gerre, quanquaque promiſſis eius plurimis ipſa pendens, ac certum habens, eſ-ſemtialem ab eo diſcedentem uxorum, noluerit di-ſtillam ſibi oblatam accipere conditionem;

R-

PROFESSIONE RELIGIOSA.

143

R E S P O N S.

Si Parentes Cyriſli affentiantur, ipſi matrimonio cum Endoxa conjungleando, obligatur ex conſientia ad fidem, quam dedit preſtandum, niſi proſuſi obſtante, quam in ſemelipam ab eo adhiberi per-miſt, licentio agendi ratione: At vero ſi conſentum abſuerint, non poſteſt abſque peccato quod promiſit exſolviſ; et. Quoniam ſi a ſempre matrimonia detinuta eſt, aqua probabit, Eccleſia, que non accendeat Patrum, Matrum, Tutorum, aut Curatorum conſenſu, filiſi familiare inuenit; ut loquitor Concilium Tridentinum (a). 2. Quia eis interdictrum ab Edicto Biceſcens (b), & ab Edicto promulgato anno 1639, juxta diſpoſitionem Edicti anno 1566, latine matrimonio ſeſe angere praefu-nt, abique conſenſu ſuorum Parentum, etiam ſub pena exhortationis; adeo ut Cyriſlus non poſlit contrahere dictum matrimonium, etiam vellet, niſi poſtuſa pervererit ad annum atatis triquiescere ſextum, & ſuorum Parentum conſenſu, ſcripto requiriſt; quemadmodum definiſt Edicto anni 1639. Ceterum non poſſunt ipſi Cyriſli Parentes, Tervato ſanno jure, cogi ad exſolviendum, diſto Cyriſli matrimonio conſenſum; verum, adhibita exhortatione, poſteſt cum iis agi, ut ad conſidentiam addeuantur; niſi juſtas cauſas habuerint diſſentienti; aut acerbum aliud imminere non deprehendantur, ex eo quod promiſit; quia ſedem conditions non exiunt. Ita loquitur Angelicus Doctor:

C A S U S III.

D A M B U S, de re juſta poſſibili, ac omnino ratione conſentiente, fidem Julianuſ obligavit. At ex quo promiſio intervenit, mutationis aliud accedit, unde videtur, ab eadem ad implenda pro-ſuſ exiui. Num nihilominus tenetur ad exſolviendum, quod promiſit?

R E S P O N S.

Quanquam generatiō loquendo, iſtud obligatiō importetur ex fide data, ut, quod promiſum eſt, ſit neceſſario perſolviendum; cum nempe promiſio verſatur circa rem poſſibilem, ſimil atque liſtū; conſtat tamen, Damaſo non inculberet, ut, quam Julianuſ obſtrinxit, fidem repenſat; ſi quazdam poſtmodum occurrerit rerum conveſio, que legitimum impedimentum conſtruat, cur non poſlit, quod fuit promiſum, exſolvi. Pura ſi jam ſed feruanda non aliud locuſ detur, niſi in detri-mentum proximi: aut quin ſeipſum graviſſimo affiſt: aut niſi prohibitorum Edictum, quod a Superiori Ecclesiastico, vel ſeculari, fidēlēn-ctum eſſet; Sed aegre ferens; ſeſe promiſio obligari ad 1000. libras Leonidi reperendas, illa-ruſ medium ſolummodo partem ei contulit. Numquid exconſientia ipſi incurrunt, quod reſiduum de 1000. libras ſupererit, ei reſerve?

C A S U S II.

G aſto, quem Leonides Beneficii ſepiuſ rep-terit tibi devinixit ei pro ejus officiis, voluit gra-tiam reſerte, ideoque promiſit, animo promiſionis ſtandi, futuruſ, ut cum primū, qui ſibi deben-derant 2000, nummos recepiſt, inde 1000. libras ipſi gratuo proſuſ largifetur; Quod quidem promiſum Leonides ratum habuit, atque accep-tum. Gaflo poſt unum menſem, fuos 2000. nummos excepti: Sed aegre ferens; ſeſe promiſio obligari ad 1000. libras Leonidi reperendas, illa-ruſ medium ſolummodo partem ei contulit. Numquid exconſientia ipſi incurrunt, quod reſiduum de 1000. libras ſupererit, ei reſerve?

R E S P O N S.

Respondemus, fidem datam Leonidi Caſtone eſſe omnino exſolviendum, ac conſequente, quam mille librarum ſummarum polliſcitur eſt, ipſi integrum ab eo eſſe referendam; niſi aliunde cauſa gra-via ac legitima ei faceantur, quod promiſio praefan-dio, ſolutus omnino fit atque immunis. Namque ut Auctor Glosa (c), in Canonem quendam Decreti Gratiani: Eſt uita promiſione qui ren-tur: Si vero quia, inquit S. Thom. non faciat, quod promiſit (d); uice videtur infidelis agere per hoc, quod animam marat. Cuius rei ratione fugerit S. Antoninus verbiſ (e): Si autem li-citum est, & poſſibile, quod promiſit non fer-rundo, cum poſet, uigore peccat: quia omnis ho-miſum, debitum iure naturali feruandum ſit. Quod probat ex S. Augustino, relatio in Galone, quo fertur (f) aieo quod ſecundum Aquinum, id est etiam, quando boſi promiſit, feruenda eſt: Atque in eo convehit ita Regula Juris (g): Mutare conſiſio-nis quiſ non poſet, in alteris deriuatur.

C A S U S IV.

D OMNOLO, Vir nobilis; de Provincia qua-dam, in qua diſpoſitiones Juris ſcripti, Legi vim obtinet: cuius eſt I. ocrides frater, & nepotes ſunt Petrus & Paulus, filii Theocridis; donationem 4000. librarum aſſignavit Petrus, in gratiam con-tradiab eo matrimonii, currente anno 1710, cum Matilde virginis magni nominis Petrus emiſit anno 1713, praedium quoddam Beneficiarium ac Clientelarum, pretio 1000. librarum conſtituto; quārū nūriſt, preſentis pecunia 3000. perſolvit; ac fidem obſtrinxit Eleonoruſ ſuo venitori, futuruſ, ut poſt beneſum ſuperficies 2000. libras ei reperendas. Quo quidem tempore expletro, cum contra-cta obligatione non potuerit ſatisfacieſ; cum Eleono-ruſ apud Judices, uifit ad ſolutionem, atque o-mines illius poſſeſſioſis uifit, in manu Regis tra-di. Domnoſol, veo annum tunc temporis agens etiatis ſue ſupra octogenimum ſextum, ſui nepotis rerum impendens ſuū ſermotus, ei aperuit, & leſe ex tellamento 1000. libras legari, que ipſi in ſubſidium venirent, Eleonora ſaiſaciendi: Quan- promiſionem Petrus pluimū laudavit, ac grato proſuſ auiſo approbavit. At poſt mentem circiter unum, ſupplex Domnoſol avunculum ſuum obteſuſt, aut conuilemiam ſecerit. Neque enim in illis cauſis, contendenti quidquā ragioniſ eſſe parten mediam, eo adiuc vivente, ſibi in ante-cessum

(R) S. Thom. 1. de hoc, quod ad eos in Epit. ad Rom. 13. lect. 2.